

Suomen Luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry.
c/o puheenjohtaja Keijo Rantanen
Valkoseläntie 9
37120 Nokia
050 574 9064
nokianluonto@gmail.com

20.01.2024

NOK/446/05.00.02/2019

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

ASIA MUUTOKSENHAKU HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

1. Päätös

Kunnallisvalitus Nokian kaupunginvaltuuston kokouksessaan 11.12.2023 § 91 hyväksymästä asemakaavamuutoksesta koskien 10. kaupunginosan korttelissa 19 olevaa Sarpatintien kerrostalokorttelia. Drno NOK/446/05.00.02/201.

Liite 1. Pöytäkirjanote Nokian kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta 11.12.2023 91§/
Kaupunginvaltuusto 10/2023.

2. Vaatimus

Nokian kaupunginvaltuuston 11.12.2023 § 91 asemakaavamuutosta koskeva päätös on maankäyttö- ja rakennuslain 54 § sisältövaatimusten ja luonnonsuojelulain 38 §, 18 §:n 1 momentin ja luonnonsuojeluasetuksen 18 §:n liitteen 2 sekä 48 § ja 49 § vastainen. Päätös on rakennusperinnön säilyttämisen vastainen.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100498>

Vaadimme, että Nokian kaupunginvaltuuston 11.12.2023 § 91 hyväksymä asemakaavamuutos koskien 10. kaupunginosan korttelissa 19 olevaa Sarpatintien kerrostalokorttelipäätöstä kumotaan. Vaadimme päätöksen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi ja muutettavaksi niin, että asemaakaava-alueen nykyiset rakennukset peruskorjataan niin, että maankäyttö- ja rakennuslain ja luonnonsuojelulain edellytykset täyttyvät.

3. Perustelut

Asemakaavamuutos koskee 10. kaupunginosan 19 korttelissa olevaa Sarpatintien kerrostalokorttelia, sekä tie-, katu-, puisto- ja suojaviheraluetta. Kaavamuutoksen tavoitteena on purkaa alueen nykyiset kerrostalot, lisätä rakennusoikeutta kiinteistöillä 536-10-19-1 ja 536-10-19-2, selvittää onko tarpeen muuttaa Sarpatintien liittymää Nokian valtatielle ja muuttaa liikennealuetta kaduksi, sekä tutkia sorakuoppien tilanne.

Sarpatintien 10 ja 12 rakennuskokonaisuudessa elää merkittävä lepakkoyhdyskunta. Lepakkolajit kuuluvat luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettuihin tiukasti suojeltuihin eliölajeihin. Niiden levähdys- ja ruokailu- sekä lisääntymispaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Suomi liittyi Euroopan lepakoiden suojelusopimukseen vuonna 1999. Tämä EUROBATS-sopimus velvoittaa osapuolimaita tunnistamaan lepakoille tärkeät kohteet ja suojelemaan ne häirinnältä ja tuhoutumiselta.

Asemakaavamuutoksen valmistelussa ja päätöksessä on laiminlyöty Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV(a) vaatimusta koskien tiukasti suojeltujen eliölajien, tässä tapauksessa lepakkolajien suojelua maankäytössä. Päätöksen suunnitelmat lepakoiden säilymiseksi rakennusten purkamisen yhteydessä perustuvat katteettomiin oletuksiin ja sisältävät lukuisia epävarmuustekijöitä. Suunnitelmasta lepakoiden säilymiseksi rakennusten purkamisen yhteydessä ja korvaavien toimenpiteiden toimivuudesta ei ole kokemuksia. Rakennukset on mahdollista peruskorjata nykyajan tarpeet täyttäväksi.

Viittaamme Korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 25.1.2013

Liite 2. KHO:2013:15 annettu 25.1.2013, Drno 2803/1/11

<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1364886113369.html>

4. Valitusoikeus

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry. on aatteellinen järjestö, jonka tavoitteina ovat luonnon- ja ympäristönsuojelun edistäminen sekä luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Yhdistyksen rekisteritunnus on 2509841-1.

Prosessiosoite

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry.
c/o puheenjohtaja Keijo Rantanen
Valkoseläntie 9
37120 Nokia

Tiedonsaanti päätöksestä

Tiedoksianto sähköisesti 19.12.2023

Muutoksenhaun liitteet

Liite 1. Pöytäkirjanote Nokian kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta 11.12.2023 91§/ Kaupunginvaltuusto 10/2023. <https://nokia.tweb.fi/ktwebscr/files/show?doctype=7&docid=375041>

Liite 2. KHO:2013:15 annettu 25.1.2013, Drno 2803/1/11

<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1364886113369.html>

Liite 3.a Asemakaavamuutoksen selostus sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma Sarpatintien kerrostalokortteli tweb: NOK/446/05.00.02/2019

<https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2023/04/sarpatti-selostus-kaavaehdotus-02032023.pdf>

Liite 3.b Kaavakartta

https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2023/04/sarpatti_kaavakartta_ehdotus_02032023.pdf

Liite 3.c Selostuksen liitteet

https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2023/04/sarpatti_liitteet_02032023_uusi.pdf

Liite 4. Mielipide 3.5.2023 Asemakaavamuutoksen selostus sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma Sarpatintien kerrostalokortteli tweb: NOK/446/05.00.02/2019.

https://www.sll.fi/app/uploads/sites/13/2023/05/02_05_2023_Mielipide-Sarpatin-asemakaavaehdotukseen.pdf

Liite 5. Kaavaluonnoksen ja ehdotuksen palaute ja vastineet (pdf)

<https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2024/01/sarpatti-kaavaluonnoksen-ja-ehdotuksen-palaute-ja-vastineet-1.pdf>

Liite 6. Ahlman, S. 2021: Nokian Sarpatin lepakkoselvitys 2021.

[Sarpatin lepakkoselvitys 2021 \(pdf\)](#)

Liite 7. Sarpatintie 12 rakennushistoriaselvitys 2020

https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2021/01/Sarpatintie_12_rakennushistoriaselvitys_14012020-1.pdf

Liite 8. Asiantuntijalausunto

[Tietokirjailija Markku Lappalaisen lepakkoja koskeva lausunto 18.1.2024](#)

1. SARPATIN ASEMAKAAVA-ALUEEN KUVAILU

Asemakaavamuutosalueella on neljä 1957-1967 rakennettua 3-kerroksista tiilitaloa, jotka suunnitellaan purettaviksi ja niiden tilalle aiotaan rakentaa kahdeksan kuusikerroksista taloa. Rakennusten räystääiden alla pesii uhanalaisia vaarantuneita (VU) haarapääskyjä (*Hirundo rustica*).

Asemakaavoituksen vaihtoehdot olivat

VE2: lisärakentamista kahteen 5-kerroksiseen asuinkerrostaloon,

VE3: kuusi uudisrakennusta ja osan säilyttäminen

VE4: koko alueen uudisrakentaminen (8 asuinkerrostaloa)

Kaupunkikehityslautakunta valitsi näistä vaihtoehdon VE4, mikä tarkoittaa merkittäviä muutoksia alueen maisemaan ja rakennusperinnön säilymiseen. VE4 aiheuttaa merkittävän riskin alueen lepakkopopulaation säilymiselle. Ks Liite 3.a, Liite 3.b ja Liite 3.c

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry. antoi Sarpatin asemakaavan muutosehdotuksesta kaupunkikehityslutakunnalle mielipiteen. Ks. Liite 4.

Kaavoittaja osoittaa ylimielisyyttä ja asiantuntemattomuutta Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistykselle asemakaavan muutosehdotuksesta jätetyissä lausunnossa ja mielipiteessä antamassaan palautteessa. Ks.Liite 5.

2. SARPATINTIEN ASEMAKAAVAMUUTOSALUEEN LEPAKOT

Lepakot ovat pitkäikäisiä nisäkkäitä ja yhden yksilön ja yhdyskunta voi käyttää samaa elinympäristöä jopa vuosikymmeniä. Lepakkolajien muodostamat lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat vuodesta toiseen monen yksilön käytössä. Näin ollen ne ovat populaatioille paikallisesti tärkeitä. Kaavoituksen vaikutuksia tuleekin arvioida pitkävaikutteisina ja kumulatiivisina.

Sarpatintien kaavamuustokorttelien alkuperäisillä asukkailla on kotipihoiltaan ja lähiympäristöstään lepakkohavaintoja yli 60 vuoden ajalta. Tämä osoittaa, että kohteella on olennainen merkitys lepakkolajien lakisääteisen suojelun toteutukselle Nokialla.

Asemakaavamuutosta varten laadittiin lepakkoselvitys Ahlman Group Oy:ltä, joka on muutoksenhaun liitteenä 6.

Ahlman Group Oy:n Lepakkoselvityksessä havaittiin pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*) ja isoviiksi/viiksisiippoja (*Myotis brandtii*)/ *Myotis mystacinus*) sekä vesisiippoja (*Myotis daubentonii*) kaava-alueen pohjoispuolella olevan Vihnusjärven rannalta. Raportissa todetaan, että Sarpatintien lepakkoyhdyiskunta on yksi runsaimmista kunnan alueella. Sarpatintien asemakaavamuutoksen lepakkoselvitys perustuu pääasiassa ulkoisiin detektorilla tehtyihin äänihavaintoihin ja havaintoihin uloste-esiintymistä.

Sarpatin lepakkoselvityksestä käy ilmi, että osa rakennusten ullakoista tutkittiin, ja niistä löytyi lisääntymiskolonioita. Kaikkien rakennusten ullakoita ei päästy tutkimaan tilan ahtauden, rakenteellisten seikkojen ja ullakoille levitetyn puhallusvillan takia. Savupiippujen ympäristöjä ei päästy tutkimaan mitenkään, mutta oletus on, että lepakot viihtyisivät niissä. Talviaikaiset tarkastuskäynnit eivät kuuluneet selvitykseen.

Näin ollen lepakkoselvitystä ei voi pitää kattavana lepakoiden ympärivuotisen esiintymisen todentamiseksi. Lepakoiden mahdollinen talvehtiminen olisi pitänyt selvittää kokonaiskuvan saamiseksi.

Lepakkoraportin sivulta 9. kuva 3 osoittaa, että koko kaavoitettava alue on pohjanlepakoiden ja isoviiksi- tai viiksisiippojen saalistusaluetta ja elinympäristöä. Rakennusten asukkailla on näköhavaintoja lepakoista kaikkien rakennusten läheisyydessä.

Asemakaavaehdotuksen mukaan rakennusten lepakkoyhdyiskunta suunnitellaan säilytettäväksi asemakaavaselostuksessa esitetyin toimenpitein, muun muassa laittamalla lepakoille pönttöjä uudisrakennusten seinille. Tämä ei täytä lepakoiden lisääntymis- ja talvehtimispaikkojen säilymisen edellytyksiä.

Kaavoittaja väheksyy lepakoiden käyttäytymistä ja säilymistä tilanteessa, jossa talot purettaisiin. Kaavoittaja käyttää katteettomia mielikuvia olettaessaan, että talojen purkamisen jälkeen lepakot siirtyisivät lajityypillisesti levähtämään, lisääntymään ja talvehtimaan niille osoitetuissa pöntöissä. Ahlman Group Oy:n laatiman lepakkoselvityksen raportista käy ilmi, että alueelle ripustettujen lepakopönttöjen tähänastinen käyttö on ollut vähäistä ja satunnaista. Tulosten perusteella ei voi vetää johtopäätöksiä lepakoiden säilymisestä Sarpatissa.

Asemakaavaehdotuksen toimenpiteitä ei tiettävästi ole kokeiltu missään. Suunnitelma perustuu oletuksiin lepakkolajien käyttäytymisestä niiden elinympäristöjen hävitessä. Kaavoittajan pöydällä suunnitelma saattaa näyttää toimivalta, mutta se perustuu pääosin olettamuksiin ja sisältää useita epävarmuustekijöitä.

Lepakoiden lisääntymiseen ja levähtämiseen käyttämät talot kuuluvat luontodirektiivin suojelun piiriin talvellakin. Niitä ei voi purkaa katteettomien oletusten perusteella. Lepakoille ripustetut pöntöt eivät korvaisi purkamisessa menetettyjä lisääntymispaikkoja ja toimisivat mahdollisesti vain

levähdyspaikkoina. Lepakoiden lisääntymiskäyttäytyminen on kuvattu Ahlman Group Oy:n Sarpatin lepakkoselvityksen raportissa.

Kaavoittaja olettaa, että kaikki lepakkolajit muuttaisivat talvehtimaan muualle. Tämä pitää paikkansa pääosin eteläisimmässä Suomessa esiintyvien pikku-, iso-, kimo-, kääpiö- ja etelänlepakon kohdalla, joita esiintyy satunnaisina Nokian leveydellä. Sen sijaan Sarpatissa havaitut pohjanlepako, isoviiksisiippa, viiksisiippa ja vesisiippa talvehtivat yleisesti Suomessa ja todennäköisesti Sarpatissakin.

Asemakaavaehdotus ei saa vaarantaa lepakkopopulaation esiintymää. Tästä kaupungin on pidettävä kiinni.

Edellä kerrotun perusteella Nokian kaupunginvaltuuston tekemä päätös Sarpatintien asemakaavamuutoksesta on vastoin tiukasti suojeltujen eliölajien suojelua koskevaa lainsäädäntöä. Päätös on luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin ja 38 §:n vastainen. Maankäytön suunnittelu ei voi perustua toiveajatteluun tai tarkoitushakuisiin oletuksiin. Päätöksenteon tulee perustua kansalliseen lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sitoumuksiin

3. LEPAKKOLAJEJA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Korkein hallinto-oikeus on tehnyt 25.1.2013 päätöksen, jolla pidetään voimassa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös hylätä kaupungin hakemuksen saada luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukainen lupa poiketa saman pykälän 1 momentissa tarkoitettusta uhanalaisen eläinlajin (pohjanlepakon) lisääntymis- ja levähdyspaikan suojelusta kaupungin omistaman, vuonna 1951 rakennetun rakennuksen purkamiseksi ja tontin ottamiseksi asemakaavan mukaiseen käyttöön asuinkerrostalojen korttelialueena. Hallinto-oikeus on hylännyt kaupungin valituksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä ja korkein hallinto-oikeus sitä koskevan jatkovalituksen.

Asiaa ratkaistaessa tulivat sovellettaviksi Suomea sitovat EU-oikeudelliset velvoitteet uhanalaisten eläinlajien suojelusta. Oikeudellisessa harkinnassa oli otettava huomioon tähän liittyvän sääntelyn tarkoitus ja tavoitteet. Liite 2.

Kainuun ELY-keskus on 21.12.2023 tehnyt päätöksen, jolla evätään asumattoman rakennuksen purkaminen Kajaanissa.

Päätös 4 (12) KAIELY/406/2018, Päätös 21.12.2023

Lainaus Kainuun ELY-keskuksen päätöksestä:

”Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain 38 §:n 1 momentin ja luonnonsuojeluasetuksen 18 §:n liitteen 2 mukaisesti rauhoitettuja eläinlajeja ja EU:n luontodirektiivin (97/43/ETY) liitteen IV (a) tarkoittamia tiukkaa suojelua vaativia lajeja. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettuun lajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Näitä ovat lisääntymispaikat, muut kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan rauhoitetun eläimen yksilön tahallinen tappaminen tai

pyydystäminen, munien tai yksilön muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun tai muu tahallinen vahingoittaminen, tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana on kielletty.

Luontodirektiivin artiklan 12 mukaan lajin yksilöiden tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä lajin tahallinen häirintä lisääntymis-, jälkeläistenhoito- ja talvehtimisaikana, tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen, sekä lisääntymis- ja levähtämispaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) lajeihin tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

LSL 48 §:ssä säädetään poikkeuksista rauhoitussäännöksistä. Lainkohdan 3 momentin mukaan ”Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläin- ja kasvilajeja.” Näin tiukasti suojeltujen lajien mm. hävittämisen kiellosta poikkeamiseen ei sovelleta tavallista rauhoitussäännöksistä poikkeamista, vaan erikseen LSL 49.3 §:ssä mainittua, viittaussäännöksellä järjestettyä menettelyä, jonka mukaisesti lajin rauhoitussäännöksistä poikkeamiselle on huomattavasti korkeampi kynnyks.

LSL 49.3 §:n mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentin kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:n, 42 §:n 2 momentin sekä 47 §:n 2 ja 5 momentin kielloista luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Artiklan 16 mukaan poikkeus voidaan myöntää, jos:

1. Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, ja
2. poikkeus ei haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, ja
3. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä
 1. a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppin säilyttäminen;
 2. b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
 3. c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
 4. d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitukset ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
 5. e) tarkoin valvotuissa oloissa tapahtuva valikoitu ja rajoitettu kyseisten lajien yksilöiden ottaminen ja hallussapito kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Luontodirektiivin 16 artiklassa säädetty perusteet, joiden nojalla luontodirektiivin IV(a) tarkoitettujen eläinlajien suojelusta voidaan poiketa, on saatettu kansallisesti voimaan luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin viittaussäännöksellä. Kaikkien luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten 1-3 tulee täyttyä, jotta poikkeaminen voidaan myöntää.”

4. SARPATINTIEN KORTTELIT 10-12 OVAT PAIKALLISTA KULTTUURIPERINTÖÄ

Asemakaavan muutosalueen sijainti ja Sarpatintien asemakaavan muutosalueen kuvailu

Rakennushistoriaselvityksen mukaan Sarpatintien linjauksen kohdalla kulkee merkittävä historiallinen maantieyhteys välillä Turku – Tampere. Tietä on kutsuttu yleiseksi tieksi jo 1400-luvulla ja se on ollut Ruotsin vallan ajan tärkein Ylä-Satakunnan ja Porin välinen tieyhteys. Tie on rakennettu kaduksi ja sen pinta on asfaltoitu.

Rakennuskokonaisuuden on suunnitellut nimekäs suunnittelutoimisto Harry W. Schreck. Vuosina 1958, 1962 ja 1967 valmistuneet neljä asuinkerrostalorakennusta edustavat arkkitehtoniselta käsittelyltään aikakauden rakennustyyliä ja tekniseltä toteutukseltaan aikakauden rakennustapaa edullista vuokra-asumista varten.

Rakennukset muodostavat muurimaisen oloisen rakennuskokonaisuuden ja myötäilevät metsäisen harjuselänteen muotoa Nokian keskustaa idästä lähestyttäessä. Rakennukset ovat ympäristönsä ainoita kerrostaloja ja ne tehtiin lähellä sijaitsevan Pitkäniemen sairaalan työntekijöiden asunnoiksi. Alueen ympäristössä on 1900-luvun aikana rakennettuja omakotitaloja.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa asemakaavanmuutoksesta antamassaan lausunnossa, että Harry W. Schrekin suunnittelema asuntoalue sijoittuu harjumaisemaan hienosti edustaen tuon ajan parhaita asuntoaluesuunnitteluperinteitä. Ks Liite 5, sivu 2.

Pirkanmaan ELY-keskus kiinnittää lausunnossaan huomiota muun muassa, että kaavamuutos nyt luonnoksessa esitetyssä muodossa merkitsisi kaava-alueeseen liittyvien maisema- ja kulttuuriympäristön arvojen heikentämistä.

Rakennukset edustavat Nokialla harvinaista ehyttä rakennuskokonaisuutta ja ovat ainoat Nokialla. Maakuntamuseon mukaan rakennuskokonaisuus edustaa merkittävää rakennusperintöä. Ks. Liite 5.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä asemakaavanmuutos mahdollistaa rakennusmassan huomattavan kasvun, joka muuttaisi olennaisesti alueen maisemanäkymää ja rakennettua profiilia. Kaavoittaja perustelee tätä nykyisten asuntojen vanhanaikaisuudella ja asuntokohtaisen tilankäytön nykyaikaistamisen tarpeen kasvulla sekä maanomistajan taloudellisella edulla. Liite 5. sivu 2.

Kaavoituksessa on ensisijaisesti otettava huomioon suunnittelualueen luontoon, luonnonvarojen käyttöön, rakentamisen ilmastokuormitukseen ja kulttuuriympäristön säilymiseen kohdistuvat vaikutukset. Kaavoittajan tehtävä ei ole toimia maanomistajan talouden edunvartijana.

Asemakaavanmuutosehdotuksesta antamassaan vastineessa kaavoittaja mainitsee, että Sarpatintien nykyiset rakennukset eivät ole kunnostettavissa täyttämään kaikkia nykyajan asuinmukavuuksia, tarpeita ja vaatimuksia. Muun muassa rakennusten sisälle ei voitaisi asentaa hissejä ja muita esteettömyys- ja mukavuustoimia.

Tässä toteamme, että kaavoittaja ei ole selvillä kaikista nykyajan mahdollisuuksista ja tekniikoista esteettömyyden toteutukseen. Muun muassa hissit voidaan asentaa rakennusten ulkopuolelle ja tässä tapauksessa pohjoispuolelle, jolloin ne eivät muuta lähimaiseman julkisivunäkymää. Toiseksi huomiot parvekkeiden puuttumisesta voi kyseenalaistaa. Maassamme on lukematon määrä parvekkeettomia kerrostaloja, joten parvekkeet eivät ole tasapuolisuuskysymys.

Vanhan kunnostaminen on ilmastovaikutuksiltaan vähemmän kuormittavaa ja materiaalitehokkaampaa uuden rakentamiseen nähden.

Kaupungin voimakkaan kehittämisen ja kaavoittamisen seurauksena on nokialainen kaupunkikuva ollut kiivaan muutoksen kourissa. Rakennusperinnön säilyttämiseen on Suomessa herätty usein viiveellä, näin on käynyt muun muassa teollisten rakennusten kohdalla. 1990-luvulla vanhojen teollisten kiinteistöjen purkaminen lopetettiin ja sen sijaan niille ryhdyttiin aktiivisesti etsimään uusia käyttömuotoja. Tästä hyvänä esimerkkinä muun muassa Tampereen Finlaysonin alue.

Kerrostalorakentaminen alkoi laajassa mittakaavassa Suomessa jälleenrakennuskaudella. Nokialla ensimmäiset kerrostalot rakennettiin 1950-luvun taitteessa ja Nokian valtatie varrella sijaitsee edelleen "Nanso-linna". Valitettavasti Poutuntien kerrostalot purettiin huonokuntoisina ja näin menetettiin kappale nokialaista kaupunkimaisemaa.

On hyvä muistaa, että toteamalla rakennus huonokuntoiseksi, on Suomessa aikanaan tuhottu peruuttamattomasti paljon yhteistä kulttuuriperintöä. Näin kävi muun muassa Nokian kartanon vanhalle päärakennukselle 1960-luvun alussa. Lähitulevaisuudessa vaarassa tulla olemaan muun muassa 60-70-luvuilla rakennetut lähiöt, jotka edustivat omana aikanaansuurta edistysaskelta suomalaisten asuinmukavuudessa.

Sarpatin kerrostalojen kohdalla olisi syytä pohtia, että onko talojen kunto riittävä peruste niiden purkamiseen. Olisiko niillä niin vahva sija Nokian fyysisessä ja henkisessä maisemassa, mikä oikeuttaisi niiden säilyttämisen ja remontoimisen nykyisten standardien mukaiseksi.

LOPUKSI

Edellä esitetty lepakoita koskeva lainsäädäntö osoittaa, että Nokian kaupunginvaltuuston tekemä päätös Sarpatintien asemakaavamutoksesta ei täytä luonnonsuojelulain määräyksiä eikä luonnonsuojelulain poikkeamiseksi.

Asemakaavaehdotuksen mukaan rakennusten lepakkoyhdyskunta suunnitellaan säilytettäväksi asemakaavaselostuksessa esitetyin toimenpitein, muun muassa laittamalla lepakoille pönttöjä uudisrakennusten seinille. Tämä ei täytä lepakoiden lisääntymis- ja talvehtimipaikkojen edellytyksiä.

Kaavasunnitelman toimenpiteitä ei tietyvästi ole kokeiltu missään. Suunnitelma perustuu oletuksiin lepakkolajien käyttäytymisestä niiden elinympäristöjen hävitessä. Kaavoittajan pöydällä suunnitelma saattaa näyttää toimivalta, mutta se perustuu pääosin olettamuksiin ja sisältää useita epävarmuustekijöitä. Kaavaehdotus ei saa vaarantaa lepakopopulaation esiintymää. Tästä kaupungin on pidettävä kiinni.

Kaavoittaja murehtii luonnonympäristöjen puuttumista lepakoiden elinympäristönä. Sarpatin lepakopopulaatio osoittaa, että lepakot ovat valinneet alueen rakennukset elinympäristökseen ja sitä tulee kunnioittaa. Lepakot eivät ole muuttolintuja tai maankäytön koe-eläimiä.

Lepakot ovat merkittävä osoitus luonnon monimuotoisuuden ja säilymisestä. Luontokato ja geneettisen monimuotoisuuden häviäminen ovat ilmastonmuutoksen ohella suurin elämää uhkaava ongelma, josta kaavoittajankin tulee ottaa vastuuta ja näyttää se maankäytön ratkaisuisaan.

Vaadimme, että hallinto-oikeus kumoaa Nokian kaupunginvaltuuston päätöksen Sarpatin asemakaavan muutoksesta.

Nokialla 20.1.2024

Keijo Rantanen
Puheenjohtaja

Tiina Kauppi
Sihteeri